

Ankka ja hanhi
- eläinsuojelulain-
sääntöä
koottuna

Sisällys

Eläinsuojelulain merkitys tuottajalle	3
Eläinsuojeluvanta	3
Ankan ja hanhen pitopaikka	5
Yleiset vaatimukset.....	5
Pitopaikan olosuhteet.....	6
Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito.....	6
Laitteet ja välineet.....	6
Ulkotarha.....	6
Ankkojen ja hanhien pitäjien on rekisteröidyttävä.....	8
Ankan ja hanhen hoito	9
Hyvinvoinnista huolehtiminen.....	9
Ankan ja hanhen juotto ja ruokinta.....	9
Ankan ja hanhen kohtelu ja käsittely.....	10
Ankalle tai hanhelle suoritettavat toimenpiteet.....	10
Sairas tai vahingoittunut anka ja hanhi.....	10
Ankan tai hanhen lopetus tilalla.....	13
Eläinjalostus.....	13
Eläimen tuotantokykyyn vaikuttaminen.....	13
Tilavaatimukset	14

Ankka ja hanhi – eläinsuojelulainsäädäntöä koottuna

Tähän esitteeseen on koottu yhteen ankkujen ja hanhien pitoa ja hyvinvointia koskevien eläinsuojelusäädösten sisältöä.

Lähteinä käytetyt säädöstekstit ovat kokonaisuudessaan luettavissa maa- ja metsätalousministeriön internetsivuilla osoitteessa www.mmm.fi.

Lähteet: eläinsuojelulaki (247/1996 muutoksineen), eläinsuojeluasetus (396/1996 muutoksineen), valtioneuvoston asetus ankkujen ja hanhien suojelusta (675/2010), ministeriön päätös nisäkäs- ja lintulajeihin kuuluvien tuotantoeläinten lopettamiselle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista (18/EEO/1996, muut. 5/EEO/2000), ministeriön päätös eläinten teurastamiselle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista (23/EEO/1997),

Eläinten suojelua lopetuksen yhteydessä koskevat säädökset muuttuvat, kun lopetusasetuksen soveltaminen alkaa 1.1.2013 (neuvoston asetus (EY) N:o 1099/2009 eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä).

Eläinsuojelulain merkitys tuottajalle

Eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Lain avulla pyritään myös edistämään eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua.

Eläimiä on kohdeltava hyvin, eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Myös tarpeettoman kivun ja tuskan tuottaminen eläimille on kielletty.

Yleisenä periaatteena eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet. Tuotantoeläinten kohdalla tämä merkitsee usein sairastuvuuden vähentymistä ja tuottavuuden kasvua.

Eläinsuojeluvalvonta

Ankkujen ja hanhien hyvinvointiin liittyvissä ongelmatilanteissa tai jos on aihetta epäillä, että lintuja pidetään tai hoidetaan eläinsuojelusäädösten vastaisesti, voi yksityinen henkilö ottaa yhteyttä paikallisiin eläinsuojeluviranomaisiin. Eläinsuojeluvalvontaa paikallistasolla hoitavat kunnaneläinlääkäri, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavat viranhaltijat (terveystarkastajat) sekä poliisi. Aluehallintovirasto ja erityisesti siellä työskentelevä läänineläinlääkäri ohjaa ja valvoo eläinsuojelusäädösten noudattamista toimialueellaan. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena eläinsuojelusäädösten täytäntöönpanoa ja noudattamista. Ministeriötasolla eläinsuojelusäädösten valmistelu ja niiden täytäntöönpanon valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle.

Viranomaisten lisäksi eläinsuojelutarkastuksia tekevät aluehallintovirastojen valtuuttamat eläinsuojeluvalvojat. Eläinsuojeluvalvojat voivat tehdä tarkastuksia muualla paitsi kotirauhan piirissä. Kotirauhan piiriin kohdistuvassa ►

tarkastuksessa eläinsuojeluvalvoja voi kuitenkin tarkastus-oikeutensa rajoissa tarvittaessa avustaa viranomaista. Eläinsuojeluvalvoja voi tarkastuksen yhteydessä antaa eläimen omistajalle tai haltijalle neuvoja ja ohjeita, sen sijaan kieltoja ja määräyksiä voivat antaa vain viranomaiset. Jos eläinsuojeluvalvoja havaitsee tarkastuksessa sellaisia epäkohtia, jotka edellyttävät kieltojen tai määräysten antamista, hänen on ilmoitettava asiasta eläinsuojeluviranomaiselle.

Ajankohtaista tietoa eläinsuojeluvalvonnan muutoksista päivitetään Eviran internetsivulle www.evira.fi.

Maassamme on lisäksi lukuisia eri eläinsuojelujärjestöjen omia eläinsuojeluvalvojia, joiden toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen. Näillä eläinsuojeluvalvojilla ei kuitenkaan ole eläinsuojelulakiin perustuvaa oikeutta tarkastusten suorittamiseen.

Ankan ja hanhen pitopaikka

Yleiset vaatimukset

Ankkojen ja hanhien pitopaikan on oltava riittävän tilava, suojaava, valoisa, puhdas ja turvallinen sekä mahdollisimman hyvin linnun luontaiset tarpeet huomioon ottava. Pitopaikassa olevat linnut on voitava hoitaa ja tarkastaa vaikeuksitta. Pitopaikan tulee tarjota riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja sekä liiallista kylmyyttä, lämpöä, vetoa ja kosteutta vastaan. Eläinsuojelullisiin näkökohtiin tulee kiinnittää huomiota jo rakennusten ja aitausten suunnitteluvaiheessa.

Ankkojen ja hanhien pitoon tarkoitetut tilat on rakennettava tai sijoitettava siten, että linnuilla on kuulo- ja näköyhteys pitopaikassa tai sen ympäristössä tapahtuvaan toimintaan sekä mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen.

Ankkojen ja hanhien on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa ja nousta makuulta luonnollisella tavalla sekä liikkua. Makuupaikkoja on oltava riittävästi, jotta kaikki linnut voivat halutessaan asettua yhtä aikaa makuulle.

Ankkojen ja hanhien pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että lintujen vahingoittumisen vaara on mahdollisimman vähäinen.

Ankkojen ja hanhien pitoon tarkoitettujen eläinsuojien sisäpintojen sekä lintujen pitoon tarkoitettujen varusteiden ja laitteiden on oltava helposti puhtaana pidettäviä ja tarvittaessa desinfioitavissa. Pintakäsittelyyn ei saa käyttää puunsuoja-aineita, maaleja tai muita aineita siten, että ne voivat aiheuttaa linnuille myrkytyksen.

Pitopaikassa on oltava linnuille riittävä määrä sopivia vesiastioita, joissa linnut voivat kastella päänsä. Alle kolmen viikon ikäisen poikasen kastamista läpimäräksi on kuitenkin vältettävä.

Ankkojen ja hanhien pitopaikassa on oltava lintulajille sopiva sisustus ja varustus. Lintujen pitopaikan lattian on oltava linnuille sopivasta materiaalista sekä sellainen, että se ei vahingoita lintuja eikä vaaranna niiden terveyttä tai hyvinvointia. Yli yhden viikon ikäisten lintujen pitopaikan lattialla on oltava riittävästi asianmukaista pehkuu. ▶

Pitopaikan olosuhteet

Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, ilman virtausnopeus, pölyn määrä tai haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi.

Jos eläinsuojan ilmanvaihto perustuu pääasiassa koneellisesti toimivaan ilmanvaihtoon, lintujen terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen on oltava mahdollisuus myös laitteiston häiriöiden aikana. Koneellisesti toimivassa ilmanvaihtolaitteistossa on tarvittaessa oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen häiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.

Lämpötilan ja valaistuksen on oltava eläinsuojassa pidettäville linnuille sopiva. Jos eläinsuojan valaistukseen käytetään pääasiassa keinovaloa, linnuille on järjestettävä sopiva lepoaika vähentämällä riittävästi valon voimakkuutta.

Jos eläinsuojan valaistus perustuu pääasiassa keinovalaistukseen, eläinsuojassa käytetään 24 tunnin valaistusrytmiä. Vuorokausi sisältää riittävän pitkän yhtäjaksoisen pimeän ajan.

Ankat ja hanhet eivät saa jatkuvasti olla alttiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä (dB(A)).

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläinsuojat, aitaukset, varusteet ja laitteet on pidettävä puhtaina ja hyvässä kunnossa siten, jotta ne eivät vahingoita lintuja eivätkä vaaranna niiden terveyttä tai hyvinvointia. Pitopaikka on desinfioitava tarvittaessa.

Pitopaikka ja sellaiset laitteet, jotka vaikuttavat ankojen ja hanhien terveyteen ja hyvinvointiin, on tarkastettava vähintään kerran päivässä. Lintujen terveyttä ja hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai,

jollei se ole mahdollista, niiden terveyden ja hyvinvoinnin turvaamisesta on huolehdittava muilla keinoin.

Eläinsuojassa on huolehdittava jyrksijöiden ja muiden haittaeläinten torjunnasta.

Laitteet ja välineet

Jos ankojen tai hanhien hoitoon, käsittelyyn, kiinnittämiseen, kuljettamiseen, tainnuttamiseen tai lopettamiseen tarkoitettujen välineiden, laitteiden ja aineiden käyttö ilmeisesti aiheuttaa linnulle tarpeetonta kipua tai tuskaa, ei niitä saa valmistaa, maahantuoda, myydä, luovuttaa eikä käyttää.

Ankojen ja hanhien pitoon ja ruokintaan tarkoitetuista laitteista ja välineistä ei saa aiheutua linnuille vahingoittumisen vaaraa.

Ruokintakourut, -astiat ja muut ruokintalaitteet on sijoitettava siten, että kaikki pitopaikan linnut saavat riittävästi rehua.

Ankojen ja hanhien pitopaikassa on oltava riittävä määrä juomapaikkoja. Vesiastiat, -kourut ja muut juottolaitteet on sijoitettava siten, että ne ovat kaikkien pitopaikan lintujen ulottuvilla eivätkä ole niille vaarallisia.

Jos pitopaikassa käytetään automaattisia juotto- tai ruokintalaitteita, linnut on totutettava niiden käyttämiseen.

Ulkotarha

Eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava linnuille turvallinen. Ulkotarhassa ja muussa ulkotilassa ei saa olla sellaisia rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa lintuja. Maapohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää sopivan kuivana. Ympäristön on oltava riittävän rauhallinen ja meluton. ►

Ulkotarhan ja muun ulkotilan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon ankojen ja hanhien ikä, lukumäärä, koko ja aktiivisuus. Ulkotarhan aitojen on oltava linnuille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään lintujen vahingoittuminen. Jos aitaamiseen käytetään verkkoaitaa, verkon silmäkoon on oltava sellainen, että linnut eivät voi jäädä siihen kiinni päästään, raajoistaan tai muista ruumiinosistaan.

Tarvittaessa linnuilla on oltava ulkona sopivia säänsuojia.

Ankojen ja hanhien pitäjän tulee myös ottaa huomioon mahdolliset määräykset, jotka koskevat siipikarjan pitämistä ulkona keväällä lintuinfluenssaviruksen leviämisen estämiseksi.

Ankojen ja hanhien pitäjiä on rekisteröidyttävä

Kaikkien siipikarjan pitäjiä on rekisteröidyttävä. Myös pitopaikat, joissa eläimiä pidetään, on rekisteröitävä. Lisää tietoa rekisteröitymisestä löytyy internetosoitteesta www.evira.fi > Eläimet > Eläinsuojelu ja eläinten pito > Merkitseminen ja rekisteröinti > Siipikarja.

Ankan ja hanhen hoito

Hyvinvoinnista huolehtiminen

Hoidossa olevaa ankaa ja hanhea ei saa jättää hoidotta tai hylätä. Hoidossa olevan eläimen terveydestä ja yleisestä hyvinvoinnista sekä eläimen puhtaudesta ja sen tarvitsemasta muusta keuhohoidosta on huolehdittava. Linnun on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemää hoitoa.

Ankkojen ja hanhien hyvinvointi ja olosuhteet on tarkastettava riittävän usein, vähintään kerran päivässä ja tarvittaessa useamminkin. Lintujen terveyden ja hyvinvoinnin tarkastukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota lintujen lisääntymisaikana tai kun hoito-olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Yksilöllinen tarkastus on suoritettava niille linnuille, joille se yleistarkastuksen perusteella on tarpeen. Jos tarkastuksessa havaitaan jotain tavanomaisesta poikkeavaa, on ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin asian selvittämiseksi ja korjaamiseksi.

Linturyhmän sisäisen arvojärjestyksen sekoittamista on vältettävä. Linturyhmiä yhdistettäessä tai tuotaessa uusia lintuja ryhmään sosiaaliset suhteet muotoutuvat uudelleen. Tästä mahdollisesti seuraavan aggressiivisen käyttäytymisen vähentämiseen tulee kiinnittää huomiota. Linnut, jotka suhtautuvat toisiinsa vihamielisesti tai saattavat muutoin vahingoittaa toisiaan, on pidettävä erillään toisistaan.

Ankan ja hanhen juotto ja ruokinta

Ankalle ja hanhelle on annettava riittävästi sille sopivaa hyvälaatuista ruokaa ja juomaa. Ruokinnassa on otettava huomioon kunkin linnun tarpeet ja varmistettava, että jokainen lintu saa riittävästi ravintoa.

Ankoille ja hanhille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia.

Ankoille tai hanhille ei saa antaa sellaista ruokaa, juomaa tai muuta ravintoa, joka on niiden terveydelle vaarallista. Sellaisten ravintoaineiden antamatta jättäminen on kiellettyä, joiden puuttumisen tiedetään aiheuttavan lintujen sairastumisen. ►

Ankkoja tai hanhia ei saa syöttää pakolla lihottamistarkoituksessa eikä tuotannon lisäämiseksi.

Ruokinta- ja juottopaikoilla on oltava riittävästi tilaa siten, että juomasta tai rehusta ei synny tarpeetonta kilpailua.

Lintujen ruokintaan ja juottamiseen tarkoitettut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä.

Eryistä huomiota on kiinnitettävä lintujen juomapaikkojen sekä muiden vesiastioiden ympäristön pitämiseen riittävän kuivana.

Ankan ja hanhen kohtelu ja käsittely

Ankkaa ja hanhea on kohdeltava rauhallisesti ja niiden käsittelyssä on pyrittävä käyttämään hyväksi lintujen lajinomaista käyttäytymistä. Lintuja ei saa vahingoittaa tai käsitellä väkivaltaisesti, eikä niitä saa tarpeettomasti pelotella tai kiihdyttää.

Ankkojen ja hanhien pitopaikassa on vältettävä tarpeetonta melua. Lintujen kiinniottaminen ja siirtäminen on tehtävä rauhallisesti ja lintuja käsiteltäessä on noudatettava erityistä varovaisuutta.

Ennen kuin lintuja otetaan kiinni tai siirretään pois niiden pitopaikasta, on poistettava sellaiset laitteiden ja välineiden aiheuttamat esteet, jotka voivat vahingoittaa lintuja. Lintua ei saa nostaa eikä kantaa ainoastaan jaloista eikä sitä saa käsitellä siten, että linnun pää roikkuu alaspäin. Päivittäisten hoitotoimenpiteiden äkillisiä muutoksia on vältettävä.

Elävästä linnusta ei saa nyppiä sulkia, höyheniä eikä untuvia.

Ankalle tai hanhelle suoritettavat toimenpiteet

Leikkaus tai muu siihen verrattava kipua aiheuttava toimenpide saadaan ankalle ja hanhelle suorittaa vain, jos se on linnun sairauden tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi tarpeellista.

Toimenpiteen saa pääsääntöisesti suorittaa vain eläinlääkäri. Jos toimenpiteestä aiheutuva kipu on lievää ja hetkellistä tai toimenpide ei siedä viivytystä, saa toimenpiteen kuitenkin tehdä myös muu henkilö kuin eläinlääkäri.

Toimenpiteisiin käytettävien välineiden ja laitteiden tulee olla tarkoitukseen sopivia, puhtaita ja toimintakuntoisia.

Sairas tai vahingoittunut anka ja hanhi

Ankan tai hanhen sairastuessa tai vahingoituessa sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa. Sairas tai vahingoittunut lintu on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista linnuista. Sairauden tai vamman laadun niin edellyttäessä lintu on lopetettava tai teurastettava.

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän on pidettävä kirjaa tuotantoeläimille annetusta lääkinnällisestä hoidosta ja kuolleiden eläinten lukumäärästä. Kirjanpitoa ankkojen ja hanhien lääkinnällisestä hoidosta on säilytettävä vähintään viiden vuoden ajan ja kirjanpitoa kuolleiden eläinten lukumäärästä vähintään kolmen vuoden ajan sen vuoden päättymisestä lukien, jolloin kirjanpitoon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä.

Lisätietoa eläinten lääkitsemistä koskevasta lainsäädännöstä saa hoitavalta eläinlääkäriltä sekä internetosoitteesta www.evira.fi > Eläimet > Eläinten terveys ja eläintaudit > Lääkitseminen. ►

Tarttuvien eläintautien ennaltaehkäisyssä sekä niiden leviämisen estämisessä eläinten omistajat ovat keskeisessä asemassa. Ajankohtaista tietoa eläintaudeista sekä niiden vastustamisesta ja valvonnasta löytyy internetosoitteesta www.evira.fi > Eläimet > Eläinten terveys ja eläntaudit.

Ankan tai hanhen lopetus tilalla

Eläimen lopettaminen on suoritettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti. Eläimen saa lopettaa vain lopettamisen osaava henkilö, jolla on riittävät tiedot kyseisen eläinlajin lopetusmenetelmästä ja lopetustekniikasta sekä riittävä taito toimenpiteen suorittamiseksi. Kaikkien eläimen lopettamiseen käytettävien välineiden ja laitteiden tulee olla tarkoitukseensa sopivia ja toimintakuntoisia. Välineiden ja laitteiden asianmukaisen toimintakunnon varmistamiseksi ne on tarkastettava ja huollettava säännöllisesti.

Eläimen lopetus on suoritettava siten, että eläimelle ei aiheudu tarpeetonta kipua, tuskaa tai kärsimystä ja että muille eläimille aiheutuva häiriö on mahdollisimman vähäinen.

Eläimen lopettavan henkilön on varmistettava, että eläin on kuollut ennen kuin sen hävittämiseen tai muihin toimenpiteisiin ryhdytään.

Tarvittaessa lisää neuvoja ja ohjeita eläinten lopettamisesta saa kunnaneläinlääkäriltä.

Ajankohtaista tietoa eläinten lopettamista koskevista vaatimuksista ja lopettamisessa sallituista menetelmistä löytyy internetosoitteesta www.evira.fi > Eläimet > Eläinsuojelu ja eläinten pito > Eläinsuojelu teurastuksessa ja lopetuksessa.

Eläinjalostus

Eläinjalostuksessa on huomioitava eläinsuojelulliset näkökohdat sekä eläinten terveys. Sellainen eläinjalostus tai jalostusmenetelmien käyttäminen, josta voi aiheutua eläimelle kärsimystä tai merkittävää haittaa sen terveydelle tai hyvinvoinnille, on kielletty. Myös geeniteknikan käyttö eläinten tuotannon määrälliseksi tai laadulliseksi muuttamiseksi on kielletty, jos se voi vaikuttaa haitallisesti eläinten terveyteen tai hyvinvointiin.

Eläintä ei saa pitää tuotantotarkoituksia varten, jollei sen ilmiäisun tai perimän perusteella voida kohtuudella olettaa, että eläintä voidaan pitää ilman että eläimen pitäminen aiheuttaa haittaa sen terveydelle tai hyvinvoinnille.

Eläimen tuotantokykyyn vaikuttaminen

Eläimen tuotantokykyyn keinotekoinen kohottaminen lääkkeillä tai muilla vastaavilla aineilla tai valmisteilla on kielletty, ellei voida osoittaa, ettei niistä aiheudu haittaa eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille.

Tilavaatimukset

Samassa tilassa pidettävän anka- ja hanhiryhmän koon on oltava sopiva suhteessa lintujen ikään, kokoon, sukupuoleen ja käytettävissä olevaan tilaan.

Lihantuotantoa varten pidettävien yli 4 viikon ikäisten lintujen pitopaikassa saa olla lintuja enintään:

Lintu	Vain sisällä pidettävät (kg/m ²)	Ulkotarhaan päivittäin pääsevät (kg/m ²)
Anka	16	20
Hanhi	14	18

Siitokseen käytettävien lintujen pitopaikassa on oltava tilaa jokaista lintua kohden vähintään:

Lintu	Vain sisällä pidettävät (m ²)	Ulkotarhaan päivittäin pääsevät (m ²)
Anka	0,5	0,25
Hanhi	1	0,5

Siitokseen käytettävillä lintuemoilla on oltava riittävät ja asianmukaiset tilat munintaa varten. Pesätiloja on oltava riittävästi ja ne on suunniteltava ja sijoitettava siten, että kaikki pitopaikan lintuemot pääsevät niihin vaikeuksitta.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Mustialankatu 3, 00790 Helsinki
Puhelin 029 530 0400 • Faksi 029 530 4350
www.evira.fi

